

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članrino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petit vrste. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Javite nam nemudoma naročnike za 2. številko Zvončka.

Učiteljska izobrazba.

Po svetovni vojni se je življenje narodov prekrenilo. To ima za posledico tudi reformacijo šolstva.

Vse države se pečajo s preureditvijo šolskih razmer.

Znano pa je, da vtisnejo pečat šoli učiteljske osebnosti, ne pa samo razna določila. Vse odredbe ostanejo samo na papirju, če jih učiteljstvo ne zbudi k življenju.

Zato je dolžnost države, da v skladu z raznimi reformami predvsem reorganizira učiteljsko izobrazbo.

Tegaj se je predvsem zavedala Nemčija, ki je učiteljsko izobrazbo nanovo preuredila. Z letošnjim letom so vse učiteljske pripravnice zatvorjene in bodoči učitelj bo do svoje visokošolske zrelosti študiral na poljubni srednji šoli, kakršnih je več tipov.

Tako bo ves ta čas žive, v tovarištvu in življenju svojih tovarišev, svoje mladine in ne bo več izoliran kot je bil do sedaj.

Po dovršeni srednji šoli se bo duševno zrel odločil za študij na dvoletni pedagoški akademiji, ki ga bo temeljito usposobil za učiteljsko službo.

Namen akademije je, da vzgoji socialno aktivne ljudske izobraževalce, ki bodo stopili med narod in ga s svojim znanjem in voljo združevali v enotnost. Ne z vidika »domačega kraja«, ne z vidika »od otroka dalje«, temveč z vidika mladega nemškega človeka, ki je v svoji domovinski vrednosti vzgojen za delovanje na nemški skupnosti, je geslo reform. Nemčija ve, da sloni veliko delo izobrazbe mladine na učiteljskih osebnostih in da se bo le na poglobitvi teh osebnosti poplačal ves trud in žrtve, ki jih ima država za prosveto.

Pojavi se se mnenja, naj učitelj študira na univerzi. To pa je za enkrat nemogoče, ker bi ta vsled svoje strukture, to posebno in po svojem pomenu šele razvijajočo se nalogo, ne mogla rešiti. Pedagoška akademija se bo razvijala po svoje, kakor so se razvijale tehnične, akademije, ki so se pričele ustanavljati pred kakim polstoletjem. Takrat so jih opazovale univerze le s primernim spoštovanjem, a so se razvile do danes v upoštevanje nove visoke šole,

ki imajo za razvoj Nemčije na tehničnem polju samostojen in odločilen pomen.

Učiteljska izobrazba se je tudi na Čehoslovaškem preuredila.

Učiteljska se zapro in bodoči učitelj bo moral absolvirati srednjo šolo, nakar se bo odločil za študij na pedagoški akademiji. Ljudskošolski učitelj bo študiral eno, meščanskošolski učitelj pa dve leti.

Oglejmo si razmere v naši domovini.

Ne tajim, napredujemo, a le počasi. K cilju jadrano po vsemogočih ovinkih in ureditve učiteljskega študija se do sedaj z energično gesto še ni nikdo lotil.

Razne reforme dostikrat niso utemeljene v našem globoko začrtanem programu in razno delovanje, ki se nam ukazuje, ni šolstvu v korist.

Pustite tudi pri nas bodočega učitelja absolvirati srednjo šolo. Ne ločite ga tako zgodaj od drugih. Ustanovite pedagoško akademijo, v katero se bodo vpisali duševno zreli maturanti.

S tem je v zvezi cel kompleks raznih vprašanj, katere moramo rešiti. V mislih imam enotnost šolstva ki se organizacijsko opira na osnovno šolo, delovno šolo, skupni pouk itd., o čemur hočem razpravljati v »Popotniku«.

Nikdo pa naj ne verjame, da temeljito izobražen učitelj ne bo hotel delovati na deželi. Nasprotno, marsikdo se bo srečnega čutil, da bo lahko sejal seme svojih idej med priprostim ljudstvom. Tam bo resničen voditelj in povsod bo našel polno mikavnosti.

Bodočega učitelja ne smemo videti samo v razredu. Takega učitelja pri sedanjih metodi jaz ne smatram za pravega ljudskega izobraževalca. Bodoči učitelj bo živel med ljudstvom, bogati bo njegovo materialno in umetniško bogastvo in dvigal bo naš narod v resnično jugoslovansko enotnost in posebnost, v jugoslovanski značaj, s čimer bo naš narod pred svetom pridobil na večjem ugledu.

Tedaj bo prišel čas, ko bo jugoslovanski učitelj imel v resnici ljudstvo za seboj, čas, ko bo učiteljski stan eden izmed najbolj spoštovanih stanov.

Strnimo vrste in oglašajmo se z zahtevami po reformi učiteljske izobrazbe. Pridobimo za naše težnje merodajne faktorje. Če se naše zahteve uresničijo,

tedaj bomo visoko dvignili naše šolstvo in našim potomcem bomo poklonili zlat dar.

Leo P.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

—**čh Ureditev učiteljskih plač.** »Český Učitel« se pritožuje, da avtorji novega zakona, ki se tiče učiteljskih plač — visokošolski birokratje — ne privoščijo dovolj masam javnih nameščenecv, dočim bodo deležni najvišjih plačilnih stopenj le srečni posamezniki v najvišjih centralnih uradih. S pripravljeno regulacijo srednješolski absolventi niso zadovoljni, ker se ni oziralo na glavno načelo, ki bi moralo služiti načrtu za temelji, namreč pravilno ocenjena predloča izobrazba.

—**čh Vpliv Masarykovih del na učiteljstvo.** Josip Tuma piše v 6. številki »Čes. Učitelja« o Masarykovem vplivu na češkega učitelja in šolo. Dokazuje, da so najboljši učitelji in žurnalisti sprejeli nazore velikega filozofa in da je Masaryk vplival na učiteljstvo, osobito z deli »Karel Havliček« in »Socialno vprašanje«. Prvo delo je vnelo učiteljstvo za sistematično vzgojevalno delo med ljudstvom, drugo pa je uvedlo učiteljstvo kritično v marksizem in k reviziji življenja in filozofije. — Predvsem nas zanimajo Masarykovi nazori, katere je izvajal leta 1899. in 1900. v predavanjih za češko učiteljstvo z naslovom »O nekaterih pedagoških in didaktičnih problemih«. Masaryk zahteva, da mora biti šola del vsega narodovega življenja, služi naj njegovim potrebam. Vsa vzgoja in pouk se naj opirata na temeljito poznanje otroka. Proti enostranskemu intelektualizmu podčrtava vzgojo volje in čustva. Vzgojitelj naj ustvari fizično in moralno zdravo okolico za otroka in ga naj vodi po zdravi poti — brez sentimentalnosti! Vzgoja naj bo resna. — Otroci naj se ne igra pri pouku, ampak dela. Vzgojni moment dela je velik. Ustroj šolstva naj bo enoten, pouk praktičen. V narodne šole je uvedti narodno gospodarstvo, politiko (znanost o državi itd.) in domače delo. Samodelavnost

otroka! — Masaryk je dal češki šoli enoten in moderen program! — Tuma pravi, da bi imeli Čehi že pred 25 leti delovno šolo — poprej in boljše kot drugje — ako bi bilo že tedaj mogoče realizirati Masarykova načela! — On pa je izvršil tudi prvi načrt akademske izobrazbe za učiteljstvo s sledečimi predmeti: splošna in narodna zgodovina, zlasti nove dobe, narodno gospodarstvo, sociologija, konkretna psihologija in temelji psihiatrije, fiziologija in psihologija otroka, umetnostna izobrazba (literarna).

—**čh Klerikalna institucija »Matice cyrillo metodějská«** zahteva v svoji resoluciji revizijo sedanjih učnih knjig na Češkem. Misli naprednega češkega učiteljstva, ki je v ogromni večini in javnosti pa so: Revizija da, ampak v zmišlu naprednosti! Za klerikalno revizijo pa je malce prepozno — ker ni več avstrijske birokracije!

—**čh Okrožni kongres žena in deklet v Brnu** je zahteval katoliško šolo — državno in svobodno! »Pravo Lidu« se je oglašilo s konstatacijo, da bi rade take šole zahtevale tudi vse druge cerkve in sekte celo vrsto »svobodnih« šol, kar bi pomenilo popolno razcepjenost šolstva! Država, ki bi vzdrževala tako šolstvo, bi delala le za »cerkve«. Vsied konkurence med temi bi nastal anarhizem — z drugo besedo — država bi delala na ta način za lasten pogin!

Iz Italije.

—**it Naše šolstvo v Primorju.** Pričelo je tretje šolsko leto, kar je stopil v veljavo prosluli Gentilijev šolski zakon, ki je z uprav romansko krutostjo udaril po slovenskem šolstvu in bije v obraz vsem pedagoškim in humanitarnim načelom. Zdi se pa, da se je letos začel ta zakon uveljavljati s še večjo strogostjo kot dosedaj. V preteklih letih so bili vsaj ponekod pooblaščenji slovenski učitelji,

LISTEK.

V Pariz.

Če se človek prav veselil kakega potovanja in dela velike načrte v naprej, se prav rado zgodi, da pade cela zadeva v vodo. Že pride kaj vmes, ali ni denarcev, kar ni danes nič čudnega. No, meni je na naklonila srečna usoda, da sem videl Pariz, ki ga želi videti marsikdo.

Za daljša potovanja naj bode človek tudi primerno pripravljen.

Društvo Probuda je nadvse agilnim načelnikom gospodarskega odseka, prof. Tejkalom, je priredilo poučni zlet v Pariz. Odzvalo se je 38 potnikov, med katerimi so imele večino — slovenske učiteljice in učitelji. Človek ne bi skoraj verjel, kako so nekatere jezikovno podkovane, zlasti naša »Ciceronka Ančka«, ki govori, kar pravi pariški žargon, lepo skozi nos in »pogrkuje«.

Opoldanski brzovlak nas je hitro potegnil iz Ljubljane v Postojno. Na peronu se drenja malih vojačkov v pretirano širokih hlačah in z velikanskimi klobuki, kakor da je kaj posebnega. Vmes pa karabinjerji, policaji, železničarji, vse v uniformah, ki jih nismo bili vajeni gledati v naši Postojni. Nam bi se zdelo vse skupaj smešno, če ne bi bilo

za tem večke tragedije naših kraških bratov...

Vlak postoji v Divači. Gledamo skozi okna in razgovarjamo se precej glasno. To pritegne starejšega moža k našemu vozu in nas tiho vpraša: »Ali ste gospodje Slovenci?« Ko mu povemo, da smo, nam naroči pozdrave za tržaške rojake in toži, kako je sedaj hudo. »Dobro je, da sem že star in da bodem kmalu umrl, ker težko prenašam današnje gorje,« pravi mož in potem še dolgo zre za vlakom, ki nas vozi proti Trstu. Tu presedemo na drug vlak, ki vozi v Mestre. Uradnik je vljuden in govori nemško. Rezerviral nam je voz, ker ga je naš gazda naročil v Postojni. Komaj čakamo, da prevozimo kraje do Mestre, ker nas boli srce. Od tod dalje so nepregledna polja, vmes pa nasadi nurv in trte. Mračni se in že opazimo prve luči v daljavi. Tam so Benetke. Izstopimo in se hitro vkrcamo na parnik, da nas potegne po Canal Grande do Markovega trga. Parniki nadomeščajo v Benetkah naše tramvaje. Ravno smo naleteli na zadnji dan svečanosti in iluminacije. Stotine raznobojnih lučic miglja na gondolah in ladajah, od daleč pa prihajajo zvoki glasbe. In že smo na prostornem Markovem trgu. Ves beneški svet je na promenadi in številni orkester igra ravno komad iz Verdihi. Bajne so Benetke ponoči, zlasti v mese-

čini in nehoti se spominjamo raznih zgodovinskih dogodkov, ki so se odigravali tam.

Zopet smo na parniku, ki nas pelje proti kolodvoru. Tam dobimo zopet rezerviran voz in hitro zasedemo svoje prostore. Vlak nas popelje proti Milanu, kamor dospemo precej zgodaj zjutraj. Hoteli so še polni in komaj čakamo, da pridemo do naročenih sob. Hote'ov je v Milanu na izbiro v bližini kolodvora in niso dragi. Sestanek je napovedan v hotelu »Centro«, kjer se prav dobro obeduje in ne predrago. Popoldne najamemo autobus, da nas popelje s Ciceronom po mestu ogledat zanimivosti milanskega mesta. Prva naša pot drži na »Campo santo« — pokopališče, ki je eno najlepših v Italiji. Toliko krasnih kipov ogromnih dimenzij se ne vidi zlepa drugod. Pokopališče je razdejeno na tri dele: na katoliški, evangelijski in židovski.

Spodnji prostori ličijo na katakombi in dajo zelo resen in svečan značaj. Tu počivajo številne žrtve svetovne vojne. Častna vojaška straža v paradni obleki stoji tu notri in milanski ženski svet skrbi za večno luč. Na stotine krasnih vencev in šopkov svežega cvetja napolnjuje prostor z omamljivim mirisom. Na tihem nas je menda vse brez izjeme obhila rdečica sramu, ko nam je duh poletel na naša pokopališča, kjer

počivajo naši tisoči nesrečnih žrtev v skrajno zanemarjenih grobovih, pa naj bo to že v Ljubljani ali kje drugod. Sem na milansko pokopališče naj bi se prišli učiti, kako se spoštuje spomin padlih žrtev!

Svetovnoznan milanski dom je veličastna zgradba, polna od zunaj in znotraj prvovrstnih umetnin. Zlasti krasna so slikana stekla v velikih oknih z izredno živimi barvami. Po strehi je gozd vitkih stolpčev, ki imajo na vrhu svetniške kipe. Na strehi so prodajalnice spominkov, kavarna in slaščičarna, kar se prav dobro rentira. Zgodovinsko zanimiva je tudi bivša trdnjava Sforza, kjer je danes obrtni muzej in obrtne šole. V bližini doma so krasne prodajalne, ki ličijo pariškim. Mesto je živo in zlasti zvečer valovi ves milanski svet na promenadi. Za nas je bila novost bežeča električna reklama, ki so jo polne vse strehe in stene visokih palač. Drugi dan zlezemo zopet v vlak, ki že beži z nami proti Švicarski meji. Pred Simplonom »preprežejo« stroje in jih zamenjajo z električnimi, kar daje vožnji to prednost, da ne smrdi po dimu in tudi naprej lahko pogledaš, ne da bi ti padlo kaj v oči. Dobre pol ure drevimo skozi simplonski predor in že smo v Švici. V Brigu so že švicarske cene in srebrni denar, kakor predvojne petace in dvo-dinarke. (Dalje prih.)

Pravkar je izšel cenik vseh slovenskih knjig v Učiteljski tiskarni.